

DUCHOVNÉ OZVENY

ročník XIII.
November
2010

Mesačník farnosti sv. Martina z Tours

Suchá nad Parnou, Košolná, Zvončín

číslo 11

Veľké udalosti

Drahí farníci, mesiac november nám prináša viaceré významné udalosti. Hneď na začiatku je to spomienka na všetkých verných zosnulých, ľudovo známa ako Dušičky, keď mnohí, a častejšie ako inokedy, navštevujú miesta posledného odpočinku svojich drahých, očisťujú a vyzdobujú ich hroby, zapalujú sviece, modlia sa za nich. Potom zhruba v polovici novembra budeme sláviť sviatok patróna našej farnosti, nášho farského kostola, svätého Martina z Tours, čo je dôvodom na radosť pre nás všetkých. A koncom mesiaca čakajú všetkých obyvateľov Slovenska a teda aj občanov Zvončína, Košolnej a Suche nad Parnou voľby do orgánov samosprávy obcí. Čo môže všetky tieto udalosti spájať, a na čo nás môžu pozývať, je naša zodpovednosť.

Zodpovednosť – za nesmrteľné duše našich drahých zosnulých, nielen za vonkajšiu krásu ich hrobov.

Zodpovednosť – za budovanie a rozvoj farského spoločenstva, v ktorom každý má svoje miesto, svoju úlohu.

Zodpovednosť – aj za obce, v ktorých žijeme a o ktorých živote a budúcnosti rozhodujeme, a to nielen pri voľbách ale aj priložením svojich rúk k spoločnému dielu.

Nech nám pomáha orodovanie nášho patróna, sv. Martina, ktorý sa ako biskup aktívne a s láskou staral o zverený ľud, aby sme zodpovedne brali naše úlohy v spoločnosti, aby sme zodpovedne prežívali všetky naše dni.

Peter Škultéty

Z minulosti farnosti Suchá nad Parnou

Vinohrady 2

(dokončenie z minulého čísla)

Za užívanie Ružovej hory platili poplatok tzv. *census vinearum* 64 funtov. Dozorcom alebo správcom týchto vinohradov bol pereg (*magister montium*). Pereg mal podriadených firárov (hájnikov), ktorí sa v slovenských listinách nazývajú fireri. Viedol knihy kúpy a predaja vín a panstvu Červený Kameň odvádzal príslušný poplatok (*census*).

Z počtových kníh mesta Trnavy môžeme rekonštruovať mzdy robotníkov v trnavských viniciach, ktoré v rokoch 1561 – 1570 boli:

okopávanie: muži na deň bez stravy	8 denárov
kyprenie pôdy	4 denáre
vražanie kolíkov: muži na deň bez stravy	8 denárov
rezanie viniča: muži na deň bez stravy	12 denárov
vyvážovanie: muži i ženy na deň bez stravy	7 denárov
oberanie hrozna: ženy na deň	3 denáre
miaganie hrozna: muži na deň	4 denáre
lisovanie hrozna: muži so stravou na deň a noc	8 denárov
Na porovnanie: cena pečňa (kus) chleba	1 denár

Svoje vinohrady v Suchej nad Parnou mali istý čas aj pavlíni, ktorí prišli do

Trnavy v roku 1652. V roku 1659 im Žofia Slatinayová odpredala za veľmi nízku cenu časť svojho vinohradu v Ružovej doline v Suchej nad Parnou a v roku 1662 novomestský prepošť Jakub Haško dal v prospech trnavského pavlínskeho kláštora prepísať dva vinohrady v Suchej nad Parnou. Kláštor pavlínov v Trnave zanikol po rušení kláštorov Jozefom II. v roku 1786.

V Ružovej a Vlčej doline vznikla pomerne rozsiahla rozptýlená zástavba letných sídiel trnavských mešťanov. Kedy sa v trnavských vinohradoch začala rozvíjať výstavba, nevieme. Údajne tu mal svoj kamenný dom okolo roku 1507 gróf Ján Pálfi a „letný byt“ tu mal aj Martin Czobor

z Ostrého Kameňa. Roztrúsená zástavba samostatne stojacich domov sa najneskôr začala okolo polovice 18. storočia. V tom čase to bolo ešte pomerne ďaleko od obce. Spočiatku si tu trnavskí mešťania stavali asi len menšie, utilitárne objekty – vinohradnícke budy, rovnaké ako v iných vinohradníckych oblastiach Slovenska, na

uskladňovanie náradia robotníkov vo vinohradoch, spracovanie hrozna a výrobu vína. Tieto sa neskôr stávali aj príbytkami rodín vincúrov, ktorí sa majiteľom o vinohrady starali.

K prestavbám domov na letné sídla i k výstavbe nových sa pristúpilo niekedy po polovici 19. storočia a objekty boli prestavované v tomto duchu ešte aj na začiatku 20. storočia. Ich majiteľmi boli väčšinou trnavskí mešťania (doktori, právnici, obchodníci, dôstojníci a pod.).

Cez víkendy sa chodili majitelia z Trnavy do vinohradov pobaviť a zároveň aj skontrolovať svojich slúžnych (vincúrov). Tí, ktorí mali väčšie vinohrady – záhrady a mali najatých robotníkov, tak im zároveň v sobotu nosili výplaty za vykonanú prácu.

V priebehu druhej polovice 20. storočia zmenili takmer všetky objekty majiteľov a zároveň aj funkciu. Do dnešných dní buď úplne zanikli, alebo boli neskoršími majiteľmi radikálne prestavané. Stali sa z nich bežné obytné domy. Koncom 20. storočia sa z niektorých z nich stali (opäť) víkendové chaty.

V priebehu druhej polovice 20. storočia vinohrady v Ružovej a Vlčej doline upadali, a veľká časť plochy starej vinohradníckej lokality bola premenená na ornú pôdu. Len v poslednom období badať snahu o obrodu vinohradníckej tradície

zakladaním nových viníc. Od roku 1999 je Suchá nad Parnou členom Združenia Malokarpatskej vínnej cesty. Úlohou tohto združenia je obnova a rozvoj vinárskych tradícií, propagácia zariadení cestovného ruchu doma i v zahraničí, prepojenie na sieť vínnych ciest v Rakúsku a Maďarsku, podpora vinárskych podujatí, ako sú výstavy vín, vínne trhy a pod. Od 23. augusta 2002 sa vinári združujú v Spolku vinohradníkov a vinárov v Suchej nad Parnou. Pri vzniku spolku členstvo prijalo 20 osôb.

ZDROJ:

- KOLPÁK, J., RADVÁNYI, H.: *Prispevok k dejinám, Rim. kat. farnosť sv. Martina, biskupa Suchá nad Parnou*, strojopis 1998.
- MARSINA, R., KUŠÍK, M.: *Urbáre feudálnych panstiev na Slovensku. 16. – 18. storočie*. Bratislava, SAV 1959.
- RADVÁNYI, H.: *K činnosti pavlínov v Trnave*. In: sites.google.com
- ŠIMONČIČ, J.: *K dejinám trnavského vinohradníctva*. In: *Agrikultúra*, roč. VI. 1967.
- ŠIMONČIČ, J.: *MOJEJ TRNAVE. K dejinám Trnavy a okolia*. B-print, Trnava 1998.
- ŠIMONČIČ, J., WATZKA, J.: *Dejiny Trnavy*. Vydavateľstvo Obzor, Bratislava 1989.
- TIBENSKÝ, M.: *Trnavskí obuvníci v stredoveku*. In: www.gesellschaft-lichtenawers.eu
- TIHÁNYI, I., GOJDIČ, I.: *Letné sídla trnavských mešťanov*. In: *Pamiatky a múzeá*, roč. 4/2005.
- VARSÍK, B.: *Slovenské listy a listiny XV. a XVI. storočia*. Slovenská Akadémia Vied Bratislava 1956. S. 102, list č. 10.
- Richtárska kniha obce Suchá nad Parnou 1634 – 1692*. MV SR, Štátny archív v Bratislave, pobočka Trnava.
- In Sucha im Wein-Garten ein Gebäude, welches 5 1/2 Klafter lang und 2 Klaftern 4 Schuch breit, von Gebrennten Ziegeln...* Ústredný archív rehole sv. Pavla prvého pustovníka v Budapešti, MOL, L. IV. No 211.

Foto: zo súkromných zbierok

P. Viktor Mišuth, CSsR

Uršulínky na celom svete jubilujú

Dňa 25. novembra 1535 sa zrodila SPOLOČNOSŤ SVÄTEJ URŠULE, keď už dlhé roky dozrievala v srdci jej zakladateľky Angely MERICI. Angela sa narodila okolo r. 1474 v Desenzano del Garda. Vyrastala v hlbokoveriacej zbožnej rodine, kde sa pravidelne čítalo Sväté písmo a životopisy svätých. To malo veľký vplyv na jej duchovný vývoj. Už v detstve mala živý milujúci vzťah k Bohu. Osobitne ju oduševňoval príklad zasvätených panien, ktoré za vernosť Kristovi, svojmu Ženíchovi, boli ochotné vzdať sa všetkého, čo ponúka svet a spečatiť svoju oddanosť Bohu i mučeníckou smrťou. Sv. Lucia, Agnesa, Cecília, Agáta a ďalšie boli jej žiarivými hviezdami. Preto tiež túžila zasvätiť svoj život Bohu a šíreniu jeho kráľovstva. Poznávala v duši toto povolanie a Pán ho potvrdil aj nebeským zjavením, v ktorom videla zástupy panien v sprievode anjelov. Počula výzvu, že má založiť v Brescii Spoločnosť panien podobnú tejto. Na túto vznešenú úlohu sa pripravovala modlitbami, pôsmi, púťami, asketickým životom. Zbierala životné skúsenosti, kým nedo-

zrel čas, aby splnila toto svoje poslanie. Uskutočnila ho na sviatok sv. Kataríny Alexandrijskej, panny a mučenice, ktorá svojou múdrosťou prevýšila všetkých filozofov a mudrcov, ktorí ju mali odviesť od viery a od jej zasvätenia sa Kristovi. V živote sv. Kataríny videla vzor pre novozałożenú Spoločnosť, ktorú zverila pod ochranu svätej Uršule, apoštolskej panny a mučenice. Podľa nej pomenovala novú spoločnosť, ktorá bola v tom čase veľkou novotou. Spoločnosť tvorili zasvätené panny žijúce uprostred sveta, oddané celkom Bohu a venujúce sa skutkom milosrdenstva, osobitne duchovného. Bol to nový spôsob zasväteného života pre ženskú mládež, lebo dovtedy jestvovali pre ne iba uzatvorené kláštory, do ktorých nemohli vstúpiť mnohé dievčatá pre nedostatok vena a iné dôvody.

Angela vedená Duchom Svätým vy-cítila potreby svojho času. Svet zmietaný toľkými nepokojmi (a mravnou biedou), vojnami, hmotnou i duchovnou biedou možno ozdravovať najlepšie skrze kresťanskú rodinu a túto skrze ženy a matky.

„Zástupy panien v sprievode anjelov“
videnie sv. Angely

Nová Spoločnosť sa mala teda zamerať osobitne na výchovu dievčat. V tomto smere pracovala Spoločnosť sv. Uršule už pred svojím oficiálnym založením, ktoré sa uskutočnilo 25. 11. 1535. V tento deň po sv. omši sa 28 panien podpisom zaviazalo vstúpiť do tejto Spoločnosti a stali sa tak uršulínkami.

Spoločnosť sv. Uršule sa v krátkom čase rozrástla nielen v Brescii a v Taliansku, ale aj za jeho hranicami v Európe ba aj vo všetkých svetadieloch. Prešla mnohými zmenami, ale zostala verná svojmu pôvodnému poslaniu, ktoré jej určila jej svätá zakladateľka:

„Nech vás vedie len láska k Bohu a horlivosť za spásu duší. Ak sú všetky vaše skutky zakorenené v tejto dvojitej láske, môžu prinášať len dobré a spasenosné ovocie.“ (3. odkaz)

Táto dvojitá a jediná láska prináša svoje ovocie pre Cirkev i pre svet už 475 rokov a je najpresvedčivejším dôkazom charizmy našej Zakladateľky. Mnohé dievčatá a ženy sa nechali strhnúť týmto ideálom úplnej oddanosti Bohu a horlivej apoštolskej služby, osobitne na povznese-nie žien a cez ne ľudskej spoločnosti.

Uršulínky začali s vyučovaním kresťanskej náuky, ale usilovali sa aj všestranne povzniesť ženské vzdelanie. Na tomto poli boli priekopníkmi. Krásne to uznali isté sliezske noviny (z r. 1877 poznámkou: „Od dcér sv. Angela naučil sa múdry svet, že majú byť a ako majú byť vychovávané dievčatá.“ (Schesische Volkzeitung z r. 1677). To je pravda. „Prvé a najkrajšie strany dejín ženskej výchovy sú naplnené zásluhami uršulínok.“ Ved' ženské vzdelávanie sveta našlo svojich zástancov až v 19. storočí, kým uršulínky si kliesnili cestu novým smerom už v 16. a 17. storočí. Vychovávali mládež nie pre

kláštor, ako monastické ústavy, ale pre svet, pripravujúc ich podľa svojho stavu pre budúce povolanie. Vždy dbali hlavne o večný cieľ človeka ale pritom učili i všetky vedy a umenia podľa požiadaviek času a praktickej potreby života. Ich úsilím bolo vychovávať dobré kresťanské manželky a matky. Lebo od nich osobitne závisí kvalita rodiny – základnej bunky spoločnosti. Dobré kresťanské rodiny sú aj semeniskami duchovných povolání, ktoré

pokračujú na poli evanjelizácie.

Na naše územie, do Bratislavy prišli uršulínky už v júni 1676. Dve pochádzali z Liège, z terajšieho Belgicka, dve z Kolína nad Rýnom a dve z Viedne, aby tu založili kláštor. Ten prekvital osobitne pod vedením druhej predstavenej, Matky Agnes Schalthaus. Z neho vyšli ďalšie nové kláštory v Košiciach v r. 1698, v Trnave v r. 1724, vo Varaždíne a v Klodsku. To bol dôkaz, že veľa dievčat si ocenilo mi-

losť povolania k zasvätenému životu, a oduševniť sa za prácu pre rozvoj Božieho kráľovstva. Aj suchovská farnosť bola voľakedy bohatá na duchovné povolania. Spomeniem len niektoré: sestry Sabiakové, Izakovičové, Vávrové a osobitne 4 rodné sestry Pluhárové a piata pridružená k nim. Nevstúpili k uršulímkam, ale prešli uršulínskou školou.

Aký postoj majú k tomu dnešné dievčatá v tejto farnosti? Čo je ich najväčším záujmom? Aké miesto dávajú Bohu, Ježišovi Kristovi a jeho záujmom, ktorým je spása duší a ich večná blaženosť? Neleží toto pole už dlhé roky úhorom?

Príď, Duchu Svätý a zapál v nás oheň svojej lásky!

sr. Natália, OSU

„Žíte nový život...“
sv. Angela

475. výročie
založenia Spoločnosti svätej Uršule

Spolu s nami vzdávajte vd'aky Pánovi
za dar založenia nášho Rádu,
ktorý si pripomenieme dňa 25.11.2010.

Zároveň prosíme o modlitbu.

Sestry uršulínky
zo Suchej nad Parnou

Apoštolát modlitby na mesiac november:

- **Všeobecný:** Aby obeť drog či inej závislosti za podpory kresťanského spoločenstva našli v Bohu silu pre radikálnu zmenu života.
- **Misijný:** Aby cirkvi Latinskej Ameriky napredovali v celokontinentálnych misiách podľa návrhov ich biskupov.
- **Úmysel KBS:** Aby sme hlbšie prežívali tajomstvo spoločenstva svätých a modlili sa za bratov a sestry, ktorí sú už vo večnosti.

október v našej farnosti

pokrstení:

- * 5.9.2010, Patrik Macho, Suchá
- * 11.9.2010, Nataša Kotvasová, Suchá

zosnulí:

- † 29. 9., František Stano, 72 r, Suchá
- † 8.10., Ján Martinkovič, 94 r., Košolná
- † 18.10., Jozef Áč, 82 r., Košolná (býval v Bratislave)

sviatosť manželstva uzavreli:

- 9.10. Daniel Benko a Alica Očenašová

DUCHOVNÉ OZVENY

Farský mesačník

Vychádza poslednú nedeľu s dátumom nasledujúceho mesiaca.

Vydáva Rímskokatolícka cirkev, farnosť Suchá nad Parnou, č. 431, PSČ 919 01. Tel.: 033 / 55 80 144.

šéfredaktor:

JCLic. Peter Škultéty, administrátor

e-mail: suchanadparnou@fara.sk

grafická úprava: Ing. Peter Spusta

e-mail: spusta8@mail.t-com.sk

www.suchanadparnou.fara.sk

náklad: 400 výtlačkov

S povolením Arcibiskupského úradu

v Trnave, dňa 3.8.1998, č. 2663/98

Registrácia MK SR, č. 1/2001

ISSN 1337-5849

Cena: dobrovoľný príspevok

Výročia, pripravované akcie

4.11.

blahorečenie mučeníka
biskupa Pavla Petra Gojdiča
a rehoľného kňaza
Metoda Dominika Trčku
(2001)

8.11.

výročie smrti Mons. Ján Pásztor,
diecézny biskup (1988), Nitra

13.11.

výročie smrti Mons. Július Gábriš,
arcibiskup, apoštolský administrátor
(1987), Trnava

13.11.

začiatok Novény k Panne Márii Trnavskej

21.11.

záver Novény k Panne Márii Trnavskej

28.11.

zbierka na charitu

FARSKÉ OZNAMY

Bohoslužby na november

Rozpis svätých omší je orientačný, rozhodujúce sú farské oznamy

Sv. omše v týždni

utorok až piatok v Suchej o 18.00

streda v Košolnej o 17.00

štvrtok vo Zvončine o 17.00

štvrtok v Suchej po sv. omši tichá adorácia do 19.00

Sv. omše v nedeľu a vo sviatok

1. novembra – Všetkých svätých

7.30 a 10.30 – Suchá;

9.00 – Košolná ; 9.00 – Zvončín

od 1. do 8.11. získanie plnomocných odpustkov za duše v očistci za obvyklých podmienok

2. novembra – Spomienka na všetkých verných zosnulých, Dušičky

7.30 – Suchá

15.00 – Suchá – pobožnosť na cintoríne

17.00 – Košolná; 17.00 – Zvončín; 18.00 – Suchá

7. novembra – 32. nedeľa v Cezročnom obd.

17.00 – Zvončín, v sobotu, platná na nedeľu

7.30 a 10.30 – Suchá; 9.00 – Košolná

11. novembra – slávnosť sv. Martina z Tours, biskupa, patróna nášho farského kostola a farnosti
18.00 – Suchá

13. novembra – Začiatok Novény k Panne

Márii Trnavskej, počas Novény budú cez týždeň sv. omše podľa oznamov

14. novembra – 33. nedeľa v Cezročnom obd.

17.00 – Košolná, v sobotu, platná na nedeľu

7.30 a 10.30 – Suchá; 9.00 – Zvončín

Vo farskom kostole odpustová slávnosť sv. Martina – hody

21. novembra – záver Novény k Panne Márii

21. novembra – 34. nedeľa v Cezročnom obd.

17.00 – Zvončín, v sobotu, platná na nedeľu

7.30 a 10.30 – Suchá; 9.00 – Košolná

28. novembra – 1. Adventná nedeľa

17.00 – Košolná, v sobotu, platná na nedeľu

7.30 a 10.30 – Suchá; 9.00 – Zvončín

November 2010

Cezročné a Adventné obdobie

Po **1** Všetkých svätých

Ut **2** Spomienka na vš. verných zosnulých

St **3** Martin z Porres, rehoľník

Št **4** Karol Boromeo, biskup

Pi **5** Imrich

So **6** Leonard, pustovník

Ne 7 32. nedeľa v cezročnom období

Po **8** Bohumír, biskup

Ut **9** výročie posviacky Lateránskej baziliky

St **10** Lev Veľký, pápež, učiteľ Cirkvi

Št **11** Martin z Tours, biskup

Pi **12** Jozafát, biskup, mučeník

So **13** Stanislav Kostka

Ne 14 33. nedeľa v cezročnom období

Po **15** Albert Veľký, biskup, učiteľ Cirkvi

Ut **16** Margita Škótska, kráľovná

St **17** Alžbeta Uhorská, rehoľníčka

Št **18** Výročie posvätenia bazilík sv. Petra a sv. Pavla, apoštolov

Pi **19** Mechtilda

So **20** Félix z Valois, vyznávač

Ne 21 34. nedeľa v cezročnom období Kristus Kráľ

Po **22** Cecília, panna, mučeníčka

Ut **23** Klement I., pápež, mučeník

St **24** Andrej Dung-Lak a spol., mučeníci

Št **25** Katarína Alexandrijská, panna, muč.

Pi **26** Silvester Guzzolini, opát

So **27** Virgil

Ne 28 1. Adventná nedeľa

Po **29** Saturnin, biskup

Ut **30** Ondrej, apoštol